

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ГЕОГРАФІЯ ТА МОВА І ЛІТЕРАТУРА
(АНГЛІЙСЬКА)»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Предметна спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія)

Додаткова спеціальність: 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна
література (англійська мова))

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Центральноукраїнського
державного університету

імені Володимира Винниченка

протокол № 10 від 8 лютого 2023 року

Голова вченої ради

/ Є. Ю. Соболь /

Надано чинності та введено в дію

наказом ЦДУ ім.В.Винниченка

№ 23/1-ун від 09.02.2023 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

ПОГОДЖЕНО

Вченою радою факультету математики,
природничих наук та технологій
Протокол №6 від 22 грудня 2022 р.

Голова вченої ради

доц. Фурсикова Т.В

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри природничих наук і
методик їхнього навчання
Завідувач кафедри проф. Сальник І.В.

Протокол №7 від 19.12.2022 р.

РОЗРОБЛЕНО

робочою групою із оновлення освітньо-
професійної програми «Середня освіта
(Географія та Мова і література
(англійська))»

Гарант освітньо-професійної програми

Маслова Н.М.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма (ОПП) є нормативним документом, який регламентує нормативні, компетентні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги до підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми; компетентності та очікувані результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач; форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Освітньо-професійна програма розроблена на основі компетентнісного підходу підготовки фахівця у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за предметною спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія) та додатковою спеціальністю 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська мова)), який отримує кваліфікацію *«Вчитель географії, англійської мови та зарубіжної літератури. Викладач закладу фахової передвищої освіти.»*

Освітньо-професійну програму розроблено робочою групою кафедри природничих наук і методик їхнього навчання ЦДПУ імені Володимира Винниченка із залученням представників роботодавців, органів студентського самоврядування та зовнішніх стейкхолдерів: *Масловою Наталією Миколаївною*, кандидатом географічних наук, доцентом, старшим викладачем кафедри природничих наук і методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка; *Сільченко Юлією Юріївною*, кандидатом географічних наук, доцентом, старшим викладачем кафедри природничих наук і методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка; *Мирза-Сіденко Валентиною Миколаївною*, кандидатом біологічних наук, доцентом, доцентом кафедри природничих наук і методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка; *Фокою Марією Володимирівною*, доктором філологічних наук, доцентом, в.о. завідувача кафедри германських мов, зарубіжної літератури та методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка; *Вечірko Окcанoю Леонiдiвною*, кандидатом філологічних наук, доцентом кафедри германських мов, зарубіжної літератури та методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка; *Павленко Світланою Олександрівною*, представником роботодавців, директором комунального закладу “Ліцей “Центральний” Кропивницької міської ради; *Хлань Людмилою Миколаївною*, зовнішнім стейкхолдером, завідувачем науково-методичної лабораторії природничо-математичних дисциплін комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»; *Баліцькою Анною Олександрівною*, представником органів студентського самоврядування, студенткою академічної групи ГК19Б факультету математики, природничих наук та технологій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Освітньо-професійна програма розроблена на основі Закону України «Про вищу освіту» №1556-VII від 01.07.2014 р., який надає закладам вищої освіти право самостійно формувати освітні програми, Концепції Нової української школи, Державного стандарту базової середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898), Професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 2736 від 23.12.2020), проекту Стандарту вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Географія), Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 «Філологія», затвердженого та введеного в дію наказом МОН України від 20.06.2019 р. № 869, листа Міністерства освіти і науки України №1/9-239 від 28.04.2017 р., методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти (схвалених сектором вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол №3 від 29.03.2016 р.), Наказу МОН України від 30.04.2020 р. №584 "Про унесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти", Наказу МОН України від 11.11.2022 № 1006 «Деякі питання розміщення державного (регіонального) замовлення, поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей), спеціалізацій та присвоєння професійних кваліфікацій педагогічних працівників закладами фахової передвищої, вищої освіти». При розробці освітньої програми, зокрема при формуванні переліку загальних компетентностей та результатів навчання, використовувався доробок проекту Європейського Союзу «Tuning Educational Structures in Europe (TUNING)» («Гармонізація освітніх структур в Європі»). Також в даній освітній програмі враховані всі вимоги пункту 15 частини першої статті 62 Закону України «Про вищу освіту», в якому зазначено право здобувача вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін.

Освітньо-професійна програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій і встановлює:

- обсяг і термін навчання бакалаврів;
- інтегральні та загальні компетентності;
- фахові компетентності за спеціальністю і спеціалізацією;
- перелік і обсяг навчальних дисциплін для опанування компетентностей освітньої програми;
- вимоги до структури навчальних дисциплін.

Освітньо-професійна програма використовується під час:

- акредитації освітньої програми, інспектуванні освітньої діяльності за спеціальністю та спеціалізацією;
- планування та організації освітнього процесу;
- визначення змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації;
- професійної орієнтації здобувачів фаху.

Освітньо-професійна програма використовується для:

- ознайомлення абітурієнтів при вступі на навчання за освітньо-професійною програмою “Середня освіта (Географія та Мова і література (англійська))”;

- складання навчальних планів та робочих навчальних планів, які визначають перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю;

- формування індивідуальних планів студента;

- формування програм навчальних дисциплін, практик, змісту індивідуальних завдань;

- визначення інформаційної бази для формування засобів діагностики;

- атестації бакалаврів за відповідною ОПП тощо.

Користувачі освітньо-професійної програми:

- абітурієнти, які планують вступити на навчання до ЦДУ ім. В. Винниченка;
- здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються в ЦДУ ім. В. Винниченка;
- викладачі ЦДУ ім. В. Винниченка, які здійснюють підготовку бакалаврів зі спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) та додаткової спеціальності 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська мова));
- екзаменаційна комісія для здобувачів першого рівня вищої освіти зі спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) та додаткової спеціальності 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська мова)).

Освітньо-професійна програма поширюється на підготовку фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з предметної спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) та додаткової спеціальності 014.21 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська мова)).

Освітньо-професійна програма погоджена з вченою радою факультету математики, природничих наук та технологій, схвалена та затверджена вченою радою Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Ця освітньо-професійна програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

1. Профіль освітньої програми Середня освіта (Географія та Мова і література (англійська))

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка факультет математики, природничих наук та технологій кафедра природничих наук і методик їхнього навчання
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр Вчитель географії, англійської мови та зарубіжної літератури. Викладач закладу фахової передвищої освіти.
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Середня освіта (Географія та Мова і література (англійська))»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний 240 кредитів ЄКТС
Термін навчання	3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Первинна
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ -EHEA – перший цикл, EQF LLL – 6 рівень
Передумови	Вступ на основі повної загальної середньої освіти
Мова(и) викладання	українська, англійська
Термін дії освітньої програми	4 роки. Діє до наступної освітньої програми та її планового оновлення. Цей термін не перевищує період акредитації.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://phm.cuspu.edu.ua/kafedri/kafedra-pryrodnychykh-nauk-i-metodyk-ikhnoho-navchannia/opp/128-fakultet/struktura/kafedri/kafedra-pryrodnychykh-nauk-i-metodyk-ikhnoho-navchannia/opp-kpnkhhmn/2529-serednia-osvita-heohrafiia-ta-mova-i-literatura-anhliiska.html
2. Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності вчителя географії, англійської мови та зарубіжної літератури, викладача закладу фахової передвищої освіти, зумовлені закономірностями й особливостями сучасної теорії та методики навчання з фаху, що передбачає застосування певних теорій та методів географічної, філологічної, педагогічної та інших наук, впровадження інновацій в професійну діяльність та характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог. Формування загальних та професійних компетентностей, що забезпечують вільний доступ до працевлаштування та здобуття наступного рівня вищої освіти.	
3. Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта 014.07 Середня освіта (Географія) Додаткова спеціальність: 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська мова)) Об'єкт(и) вивчення: система загальної середньої освіти, освітній процес у закладах загальної середньої та фахової передвищої освіти за предметною спеціальністю “Географія” та поєднаною додатковою предметною спеціальністю “Мова та зарубіжна література (англійська мова)”.

	<p>Цілі навчання: формування загальних та професійних компетентностей майбутніх вчителів географії, англійської мови та зарубіжної літератури, викладачів закладів фахової передвищої освіти, що забезпечують вільний доступ до працевлаштування та здобуття наступного рівня вищої освіти; підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності, готових опанувати і запроваджувати сучасні методики та технології навчання географії, англійської мови та зарубіжної літератури в системі загальної середньої освіти.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: сучасні теоретичні засади географічних наук, теорія англійської мови, теорія та історія зарубіжної літератури; теоретичні основи педагогіки, загальної та вікової психології, методик навчання географії, англійської мови та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти.</p>
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна, що має теоретико-прикладну орієнтацію. Орієнтована на підготовку здобувачів до виконання функціональних обов'язків вчителя географії, англійської мови та зарубіжної літератури, класного керівника у закладах загальної середньої освіти. викладача закладу фахової передвищої освіти.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна. Формування та розвиток професійних компетентностей для здійснення діяльності вчителя географії, англійської мови та зарубіжної літератури, викладача закладу фахової передвищої освіти. <i>Ключові слова:</i> бакалавр, вчитель, географія, англійська мова, зарубіжна література, педагогічна майстерність, професійні компетентності, методика навчання географії, методика навчання англійської мови тощо.
Особливості програми	Міждисциплінарна та багатопрофільна підготовка вчителя географії, англійської мови та зарубіжної літератури ЗЗСО, викладача закладу фахової передвищої освіти. Вимагає проведення виїзних навчальних практик та виробничої практики у школі.
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<i>Працевлаштування випускників:</i> Основна (базова) середня школа та заклади позашкільної освіти учнівської молоді. Професійні назви робіт за ДКП: 2320 Вчитель загальноосвітнього навчального закладу 2322 Викладач закладу фахової передвищої освіти 1229.6 Керівник гуртка
Подальше навчання	Можливість навчання за програмою: другого (магістерського) рівня вищої освіти, 8 рівня НРК, другого циклу FQ-EHEA та 7 рівня EQF-LLL
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване, особистісно-орієнтоване, проблемно-орієнтоване навчання, ініціативне самонавчання. Проблемні, інтерактивні, проектні, інформаційно-комп'ютерні, розвивальні технології навчання. Освітні ресурси та навчально-методичне забезпечення самостійної роботи з деяких дисциплін викладено в

	університетському віртуальному навчальному середовищі (Google Classroom, Вікі-ЦДПУ, Хмарка-ЦДПУ, Moodle-ЦДПУ).
Оцінювання	<p>Комплексна система оцінювання навчальних досягнень студентів освітньої програми базується на принципах Європейської кредитно-трансферної накопичувальної системи та «Положенні про організацію освітнього процесу в ЦДПУ ім. В. Винниченка»</p> <p>(https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%1%8F%D0%9E%D0%9F%D0%A6%D0%94%D0%9F%D0%A32022-2023_29.09.2022_1.PDF). Критерії оцінювання знань з кожної дисципліни затверджуються кафедрою і доводяться до відома студентів на першому занятті.</p> <p>Система оцінювання включає поточний та підсумковий (семестровий) контроль. Основні форми підсумкового контролю: усні та письмові екзамени, заліки, диференційовані заліки, захист курсових робіт, захист звітів з навчальних польових практик та виробничої практики в школі, кваліфікаційний екзамен. Основні методи поточного контролю: фронтальне та індивідуальне усне опитування, письмове опитування, перевірка практичних робіт, тестування, перевірка планів-конспектів уроків, перевірка конспектів (тез), перевірка виконання самостійної роботи, захист рефератів, повідомлень, мультимедійних презентацій, проектів, контрольна робота тощо. Атестація здобувачів здійснюється у формі кваліфікаційного екзамену.</p>
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати професійні проблеми та спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх, географічних та філологічних наук і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) середній школі; застосовувати інноваційні технології в роботі, критично та творчо мислити.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>Системні компетентності:</p> <p>ЗК1 – базові знання з дисциплін соціально-гуманітарної підготовки в обсязі, необхідному для засвоєння фахових дисциплін та професійної діяльності вчителя; здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства; здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина, усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина (громадянська компетентність).</p> <p>ЗК2 – здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей, зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, а також знань і пояснень, що їх обґрунтовують, до осіб, які навчаються.</p> <p>ЗК3 – здатність до провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності.</p>

	<p>ЗК4 – здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, набувати соціальні навички (soft skills), спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя.</p> <p>ЗК5 – здатність застосовувати набуті знання на практиці, критично сприймати інформацію, виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї (креативність), виявляти та розв’язувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення, адаптуватися та діяти в новій ситуації, бути ініціативним та підприємливим (підприємницька компетентність).</p> <p>ЗК6 – навички забезпечення безпеки життєдіяльності та здорового способу життя, збереження здоров’я і високої працездатності.</p> <p>Інструментальні компетентності:</p> <p>ЗК7 – навички використання інформаційних і комунікаційних технологій у процесі навчання або дослідження, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК8 – здатність до прийняття ефективних рішень у складних і непередбачуваних умовах у професійній діяльності, що потребує застосування нових підходів та прогнозування; відповідального ставлення до обов’язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).</p> <p>ЗК9 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК10 – здатність спілкуватися та здобувати освіту державною мовою (як усно, так і письмово), використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності, розвивати мовно-комунікативні навички учнів.</p> <p>Міжособистісні компетентності:</p> <p>ЗК11 – здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).</p> <p>ЗК12 – здатність діяти на засадах етичних міркувань (мотивів), педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами, дотримуватися гендерної рівності, виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, виражати національну та культурну ідентичність, творчо самовиражатись (культурна компетентність), застосовувати соціальні навички (soft skills).</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК1 – здатність демонструвати знання теоретико-методологічних основ та історії розвитку географічної науки, використовувати поняттєво-термінологічний апарат, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному).</p> <p>ФК2 – здатність застосовувати базові знання з природничих наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних ресурсів та природокористування, природних комплексів.</p> <p>ФК3 – здатність орієнтуватися у світовому й національному</p>

географічному та освітньо-науковому інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, ефективно та вільно передавати географічні ідеї, принципи та теорії письмовими, усними та візуальними засобами, в тому числі за допомогою інформаційних технологій; використовувати інновації у професійній діяльності, ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси.

ФК4 – володіння методикою географічних, мовознавчих, літературознавчих та педагогічних досліджень, здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, застосовувати наукові методи досліджень, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.

ФК5 – здатність до виконання функціональних обов'язків вчителя географії, англійської мови та зарубіжної літератури, класного керівника, педагогічного мислення, осмислення та аналізу педагогічної дійсності, застосування творчого підходу, різних підходів до розв'язування педагогічних проблем і ситуацій, планування навчально-виховної роботи з дітьми, педагогами та батьками, застосування індивідуального підходу, розвитку творчих здібностей та критичного мислення в учнів, активізації пізнавальної діяльності, дотримання педагогічного такту, взаємодії з колегами на засадах партнерства; моніторингу власної педагогічної діяльності, визначення індивідуальних професійних потреб та професійного саморозвитку впродовж життя.

ФК6 – здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів, психологічні особливості засвоєння ними навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу у середній школі, результатів конкретних педагогічних впливів, створювати сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, мотивувати учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність, конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, управляти учнівським колективом, організувати комунікацію учнів, формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною, створювати рівноправне особистісно зорієнтоване (суб'єкт-суб'єктне), справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціокультурних та економічних особливостей, розвитку у них позитивної самооцінки та я-ідентичності; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства .

ФК7 – здатність застосовувати набуті географічні, філологічні (мовознавчі й літературознавчі), психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій, в тому числі й інформаційних, для формування в учнів ключових і предметних компетентностей, наскрізних умінь та ціннісного ставлення, здійснення міжпредметних зв'язків

географії відповідно до вимог державного стандарту з освітніх галузей «Природничка» та “Мовно-літературна” Державного стандарту базової середньої освіти та Концепції Нової української школи.

ФК8 – здатність моделювати зміст навчання географії, англійської мови та зарубіжної літератури відповідно до обов’язкових результатів навчання учнів, планувати, організовувати та конструювати процес навчання географії, англійської мови та зарубіжної літератури в школі відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, з врахуванням санітарно-гігієнічних вимог, основних дидактичних принципів, вікових та індивідуальних особливостей учнів; добирати і використовувати в освітньому процесі сучасні та ефективні методики і технології навчання, у тому числі й інформаційні та цифрові; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентісного підходу.

ФК9 – здатність проектувати і складати різноманітні тематичні карти, аналізувати інформацію за географічними картами, атласами та іншими картографічними творами, використовувати ГІС-технології в обсязі, необхідному для роботи вчителя географії та вирішення задач, пов’язаних із просторово-розподіленою інформацією в середовищі ГІС.

ФК10 – здатність до системного географічного мислення, критичного сприйняття інформації, розуміння та пояснення основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації, уміння встановлювати географічні закономірності та причинно-наслідкові зв’язки між компонентами природи та суспільства.

ФК11 – здатність до розуміння та пояснення особливостей фізико-географічних об’єктів у геосферах, взаємозв’язків у ландшафтах та біогеоценозах; географічного аналізу закономірностей просторової диференціації ландшафтної оболонки та прояву фізико-географічних закономірностей у межах океанів, материків, України та її регіонів.

ФК12 – здатність пояснювати геоекологічні аспекти функціонування природно-техногенних систем, прагнення до збереження навколишнього середовища, раціонального природокористування, охорони ландшафтного різноманіття та біорізноманіття, природоохоронної та природно-заповідної діяльності, розуміти та пояснювати стратегію збалансованого розвитку людства.

ФК13 – здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, населення, культури та релігій, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах.

ФК14 - реалізовувати красназавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності.

ФК15 - Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії англійської мови.

ФК16 - Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати

	<p>англійську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.</p> <p>ФК17 - Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку зарубіжної літератури, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу..</p> <p>ФК18 - Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних та літературних фактів, аналізу художнього тексту.</p>
7. Програмні результати навчання	
<p>Програмні результати навчання за спеціальністю</p>	<p style="text-align: center;">Знання і розуміння</p> <p>ПРН1 – <i>знає та розуміє</i> теоретико-методологічні основи та історію розвитку географічної науки, зокрема, понятійно-термінологічний апарат, концепції, парадигми, теорії географії, географічну номенклатуру;</p> <p>ПРН2 – <i>описує</i> основні механізми функціонування природних комплексів, суть територіальної організації суспільства, окремих їх компонентів, <i>класифікує</i> зв'язки та залежності між компонентами, <i>знає</i> причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них;</p> <p>ПРН3 – <i>знає і розуміє</i> принципи і закономірності будови і функціонування ландшафтної оболонки Землі, особливості фізико-географічних об'єктів і процесів у геосферах, взаємозв'язків у ландшафтах та біогеоценозах; <i>пояснює</i> закономірності просторової диференціації ландшафтної оболонки та прояв фізико-географічних закономірностей на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях, у межах океанів, материків, України та її регіонів; <i>розуміє</i> геоекологічні аспекти функціонування природно-техногенних систем та <i>усвідомлює</i> важливість охорони навколишнього середовища;</p> <p>ПРН4 – <i>знає</i> психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів, вікові та індивідуальні особливості учнів, психологічні особливості засвоєння ними навчальної інформації, сучасні теоретичні та прикладні основи методик навчання географії, англійської мови та зарубіжної літератури в загальноосвітній школі;</p> <p>ПРН5 – <i>знає</i> вимоги безпеки життєдіяльності й охорони праці в загальноосвітньому навчальному закладі, санітарно-гігієнічні вимоги до організації освітнього процесу; володіє навичками забезпечення здорового способу життя, збереження здоров'я і високої працездатності;</p> <p>ПРН6 – <i>знає та розуміє</i> закономірності територіальної організації суспільного виробництва, населення, культури та релігій, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах.</p> <p>ПРН7 - <i>Знає</i> норми літературної мови та <i>вміє</i> їх застосовувати у практичній діяльності.</p> <p>ПРН8 – <i>володіє</i> базовими знаннями з дисциплін суспільно-</p>

гуманітарної підготовки, оцінює і прогнозує політичні, економічні, соціальні, культурні процеси та явища, права та обов'язки як члена суспільства; *усвідомлює* цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина; *здатний реалізовувати* свої права та обов'язки як члена суспільства;

Уміння

ПРН9 – *застосовує* базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення; *орієнтується* у світовому й національному географічному та освітньо-науковому інформаційному просторі; *здійснює пошук і критично оцінює* інформацію, *оперує* нею у професійній діяльності, ефективно та вільно *передає* географічні ідеї, принципи та теорії письмовими, усними та візуальними засобами, в тому числі за допомогою інформаційних технологій; *використовує* інновації у професійній діяльності, *ефективно використовує* наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси;

ПРН10– *застосовує* базові знання з природничих наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних комплексів;

ПРН11 – географічно *мислить*, *критично сприймає* інформацію; *пояснює* основні фізико-географічні та суспільно-географічні процеси, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації; *встановлює* географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства;

ПРН12 – *встановлює* закономірності територіальної організації суспільного виробництва та населення, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах;

ПРН13 – *складає* різноманітні тематичні карти, застосовуючи різні графічні прийоми, *аналізує інформацію* за географічними картами, атласами та іншими картографічними творами; *застосовує* ГІС-технології в обсязі, необхідному для роботи вчителя географії та для вирішення задач, пов'язаних з просторово-розподіленою інформацією в середовищі ГІС;

ПРН14 – *володіє* методикою географічних, **мовознавчих, літературознавчих,** педагогічних досліджень, *виконує* польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, *застосовує* наукові методи досліджень, *інтерпретує* отримані результати досліджень, застосовує їх у професійній діяльності;

ПРН15 – *застосовує* набуті географічні, філологічні (мовознавчі й літературознавчі) та психолого-педагогічні компетентності, сучасні методики й освітні технології, в тому числі й інформаційні, для формування в учнів ключових і предметних компетентностей, наскрізних умінь та ціннісного ставлення, здійснення міжпредметних зв'язків географії

відповідно до вимог державного стандарту з освітніх галузей «Природнича» та “Мовно-літературна” Державного стандарту базової середньої освіти та концепції Нової української школи;

ПРН16 – виконує функціональні обов’язки вчителя географії, англійської мови та зарубіжної літератури, класного керівника, педагогічно мислить, аналізує педагогічну дійсність, застосовує творчий підхід до педагогічної діяльності, різні підходи до розв’язування педагогічних проблем і ситуацій, планує навчально-виховну роботу з дітьми, педагогами та батьками, застосовує індивідуальний підхід, розвиває творчі здібності та критичні мислення в учнів, активізує пізнавальну діяльність, дотримується педагогічного такту; моніторить власну педагогічну діяльність, визначає індивідуальні професійні потреби та професійно саморозвивається впродовж життя.

ПРН17 – враховує в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів, психологічні особливості засвоєння ними навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу у середній школі, результатів конкретних педагогічних впливів; застосовує методики психодіагностики у школі з метою здійснення диференційного навчання і оптимізації навчально-виховного процесу, прогнозує розвиток та виховання особистості дитини, результати конкретних педагогічних впливів, створює сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, мотивує учнів та організовує їхню пізнавальну діяльність, конструктивно та безпечно взаємодіє з учасниками освітнього процесу;

ПРН18 – володіє основами професійної культури при підготовці та редагуванні текстів державною мовою зі спеціальності та предметної спеціалізації, а також володіє однією з іноземних мов на рівні, необхідному для роботи з навчально-методичною літературою з основної та додаткової предметних спеціальностей;

ПРН19 – моделює зміст навчання географії, англійської мови та зарубіжної літератури відповідно до обов’язкових результатів навчання учнів, планує, організовує та конструює процес навчання географії, англійської мови та зарубіжної літератури в школі відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, з урахуванням санітарно-гігієнічних вимог, основних дидактичних принципів, вікових та індивідуальних особливостей учнів, добирає і використовує в освітньому процесі сучасні та ефективні методики і технології навчання, у тому числі й інформаційні та цифрові; оцінює та моніторить результати навчання учнів на засадах компетентісного підходу; реалізує краснзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності.

ПРН20 - Аналізує й інтерпретує твори зарубіжної художньої літератури, визначає їхню специфіку й місце в літературному процесі

ПРН21 - Збирає, аналізує, систематизує й інтерпретує факти мови і літератури та використовує їх для розв’язання складних

	<p>задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.</p> <p style="text-align: center;">Комунікація</p> <p>ПРН22 - Використовує англійську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.</p> <p>ПРН23 – <i>організовує</i> співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях), визначає оптимальні шляхи організації учнівського колективу в різних видах діяльності, <i>взаємодіє</i> з колегами на засадах партнерства та спілкується з представниками інших професійних груп різного рівня, <i>залучає</i> батьків до освітнього процесу на засадах партнерства;</p> <p>ПРН24 – <i>розуміє</i> значення культури як форми людського існування, <i>цінує</i> різноманіття та мультикультурність світу, <i>виявляє повагу</i> та <i>цінує</i> українську національну культуру, <i>виражає</i> національну та культурну ідентичність, творчо самовиражається, <i>застосовує</i> соціальні навички (soft skills), керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу, співробітництва та гендерної рівності, педагогічно підтримує осіб з особливими освітніми потребами .</p> <p style="text-align: center;">Автономія і відповідальність</p> <p>ПРН25 – самостійно <i>організовує</i> процес навчання, <i>управляє</i> учнівським колективом, <i>організовує</i> комунікацію учнів, <i>створює</i> рівноправне особистісно зорієнтоване (суб'єкт-суб'єктне), справедливе освітнє середовище, , що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціокультурних та економічних особливостей, <i>розвиває</i> в учнів позитивну самооцінку та я-ідентичність <i>забезпечує</i> рівноправне, справедливе освітнє середовище, <i>здійснює</i> педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовку їх до свідомого вибору життєвого шляху.</p>
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>До реалізації програми залучаються науково-педагогічні працівники з науковими ступенями та/або вченими званнями, які відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності, а також висококваліфіковані спеціалісти, представники роботодавців та інших зовнішніх стейкхолдерів.</p> <p>З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять стажування, в т.ч. закордонні.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> – навчальні корпуси; – гуртожитки; – тематичні кабінети; – спеціалізовані лабораторії; – комп'ютерні класи; – пункти харчування; – точки бездротового доступу до мережі Інтернет;

	<ul style="list-style-type: none"> – мультимедійне обладнання; – спортивний зал, спортивні майданчики. – обладнання та устаткування, необхідне для лабораторних і польових досліджень географічних об'єктів і систем; – технічні засоби навчання, друковані та Інтернет-джерела інформації для формування предметних компетентностей з географії в процесі навчання здобувача і необхідних в освітньому процесі з географії в школі; – використання баз для проведення навчальних і виробничої практик в інших освітніх установах (за договорами про співпрацю).
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> • офіційний сайт ЦДУ: https://www.cuspu.edu.ua/ua/ • офіційний сайт факультету математики, при родничих наук та технологій: https://phm.cuspu.edu.ua/ • точки бездротового доступу до мережі Інтернет; • необмежений доступ до мережі Інтернет; • наукова бібліотека, читальні зали; • віртуальне навчальне середовище Moodle: http://moodle.kspu.kr.ua/ • віртуальне навчальне середовище Вікі-ЦДПУ: https://wiki.cuspu.edu.ua/index.php/ • віртуальне навчальне середовище Хмарка-ЦДПУ: https://owncloud.kspu.kr.ua/ • пакет MS Office; • навчальні і робочі навчальні плани; • графіки навчального процесу; • навчальні та робочі програми дисциплін; • силабуси навчальних дисциплін; • дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін; • програми навчальних і виробничих практик; • методичні вказівки щодо виконання курсових робіт; • критерії оцінювання рівня підготовки здобувачів вищої освіти; • пакети комплексних контрольних робіт; • методичні рекомендації до державної атестації.
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Можлива індивідуальна за бажанням студента. Кредити, що отримані в інших університетах України, перезараховуються відповідно до довідки про академічну мобільність.
Міжнародна кредитна мобільність	Можлива індивідуальна за бажанням студента. Згідно «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/files2023/%D0%92%D0%97%D0%AF%D0%9E/CUSU_Academic_Mobility_02_23.pdf).
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не передбачене.

2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП “Середня освіта (Географія та Мова і література (англійська))

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові освітні компоненти			
1.1. ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
ОК 1	Українська мова за професійним спрямуванням	4	екзамен
ОК 2	Історія та культура України	4	залік, екзамен
ОК 3	Філософія	3	екзамен
ОК 4	Іноземна мова	3	залік
ОК 5	Інформаційно-комунікаційні технології	3	залік
ОК 6	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі	3	залік
ОК 7	Права людини та громадянське суспільство в Україні	3	залік
ОК 8	Фізичне виховання	4	залік
Всього		27	
1.2. ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
1.2.1. Дисципліни професійної підготовки			
ОК 9	Психологія	4,5	залік, екзамен
ОК 10	Педагогіка та інклюзивна освіта	10	залік, екзамен
ОК 11	Вікова фізіологія та здоров'я дітей і підлітків	3	залік
ОК 12	Методика навчання географії	5,5	екзамен
ОК 13	Загальне землезнавство	3,5	екзамен
ОК 14	Картографія з основами топографії	3,5	екзамен
ОК 15	Гідрологія	3,5	залік
ОК 16	Метеорологія і кліматологія	3,5	екзамен
ОК 17	Геоморфологія з основами геології	4,5	екзамен
ОК 18	Основи суспільної географії	3,5	залік
ОК 19	Географія населення	3,5	залік
ОК 20	Фізична географія України	4,5	екзамен
ОК 21	Географія материків і океанів	5	екзамен
ОК 22	Економічна і соціальна географія України	5	екзамен
ОК 23	Регіональна економічна і соціальна географія	5	екзамен
ОК 24	Практикум з усного та писемного мовлення	19	залік, екзамен
ОК 25	Практична фонетика	3,5	екзамен
ОК 26	Практична граматики	4,5	екзамен
ОК 27	Теоретичний курс англійської мови	6	екзамен
ОК 28	Методика навчання англійської мови	3,5	екзамен
ОК 29	Історія зарубіжної літератури	8	залік, екзамен
ОК 30	Методика навчання зарубіжної літератури	3	екзамен
ОК 31	Оглядові лекції до атестації	1,5	

Всього		117	
1.2.2. Курсові роботи			
ОК 32	Курсова робота з географії / англійської мови / зарубіжної літератури / методики навчання географії / методики навчання англійської мови / методики навчання зарубіжної літератури	3	диф. залік
Всього		3	
1.2.3 Практична підготовка			
ОК 33	<i>Виробнича практика:</i> педагогічна у закладах освіти	18	диф. залік
	<i>Навчальні практики:</i>		
ОК 34	Пропедевтична практика: з психології, педагогіки, фаху	4,5	залік
ОК 35	Комплексна географічна практика	3	залік
ОК 36	Комплексна фізико-географічна та суспільно-географічна практика	4,5	залік
Всього		30,0	
2. Вибіркові освітні компоненти*			
ВК	Дисципліни/блоки дисципліни з каталогу	60	залік
Всього		60	
Атестація			
А 01	Кваліфікаційний екзамен з географічних дисциплін** та методики навчання географії	1,5	кваліфікаційний екзамен
А 02	Кваліфікаційний екзамен з практикуму усного та писемного мовлення, історії зарубіжної літератури, методики навчання англійської мови, методики навчання зарубіжної літератури, педагогіки, психології	1,5	кваліфікаційний екзамен
Всього		3	
Всього теоретичної підготовки		207	
Всього практичної підготовки		30,0	
Загальний обсяг обов'язкового компонента:		177	
Загальний обсяг варіативної частини:		60,0	
Атестація		3	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

* Студент обирає дисципліни/блок дисциплін із каталогу, затвердженого вченою радою університету: **не менше 10%** освітніх компонентів із каталогу циклу загальної підготовки, спрямовані на розвиток загальних компетентностей і *soft skills*; **не менше 50%** - із каталогу циклу професійної підготовки, спрямовані на розвиток фахових компетентностей; (протокол засідання вченої ради університету №2 від 07.12.2022)

** На кваліфікаційний екзамен виносяться такі географічні дисципліни: загальне землезнавство, географія материків і океанів, фізична географія України, економічна і соціальна географія України, регіональна економічна і соціальна географія

Обсяг освітньо-професійної програми становить 240 кредитів ЄКТС. Нормативна частина програми (норматив не менше 35 %) становить 177,0 кредитів ЄКТС (73,1 %). Обсяг вибіркової частини – 60,0 кредити ЄКТС (25,0 %). На державну атестацію здобувачів виділено 3 кредити (1,25 %).

2.2. Структурно-логічна схема ОП «Середня освіта (Географія та Мова і література (англійська))

Логічна послідовність компонент ОП за семестрами

Шифр	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики)
1 семестр	
ОК 1	Українська мова за професійним спрямуванням
ОК 2	Історія та культура України
ОК 4	Іноземна мова
ОК 5	Інформаційно-комунікаційні технології
ОК 9	Психологія
ОК 11	Вікова фізіологія та валеологія
ОК 13	Загальне землезнавство
ОК 14	Картографія з основами топографії
ОК 17	Геоморфологія з основами геології
ОК 6	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі
ОК 7	Права людини та громадянське суспільство в Україні
ОК 8	Фізичне виховання
2 семестр	
ОК 1	Українська мова за професійним спрямуванням
ОК 2	Історія та культура України
ОК 4	Іноземна мова
ОК 9	Психологія
ОК 15	Гідрологія
ОК 16	Метеорологія і кліматологія
ОК 17	Геоморфологія з основами геології
ОК 18	Основи суспільної географії
ОК 19	Географія населення
ОК 8	Фізичне виховання
ОК 35	Комплексна географічна практика
3 семестр	
ОК 3	Філософія
ОК 10	Педагогіка та інклюзивна освіта
ОК 19	Фізична географія України
ОК 24	Практикум усного та писемного мовлення
ОК 25	Практична фонетика
ВК	Блок вибіркових дисциплін
ОК 33	Навчальна пропедевтична практика з психології
4 семестр	
ОК 10	Педагогіка та інклюзивна освіта
ОК 19	Фізична географія України
ОК 21	Географія материків і океанів
ОК 24	Практикум усного та писемного мовлення
ОК 26	Практична граматики
ОК 29	Історія зарубіжної літератури
ВК	Блок вибіркових дисциплін
ОК 35	Комплексна фізико-географічна та суспільно-географічна практика
5 семестр	

ОК 10	Педагогіка та інклюзивна освіта
ОК 12	Методика навчання географії
ОК 21	Географія материків і океанів
ОК 24	Практикум усного та писемного мовлення
ОК 26	Практична граматики
ОК 29	Історія зарубіжної літератури
ВК	Блок вибіркових дисциплін
ОК 34	Навчальна пропедевтична практика з педагогіки
6 семестр	
ОК 12	Методика навчання географії
ОК 22	Економічна і соціальна географія України
ОК 24	Практикум усного та писемного мовлення
ОК 28	Методика навчання англійської мови
ОК 29	Історія зарубіжної літератури
ОК 30	Методика навчання зарубіжної літератури
ВК	Блок вибіркових дисциплін
ОК 34	Навчальна пропедевтична практика з фаху
ОК 32	Курсові роботи з географії / англійської мови / зарубіжної літератури
ОК 36	Комплексна фізико-географічна та суспільно-географічна практика
7 семестр	
ОК 22	Економічна і соціальна географія України
ОК 23	Регіональна економічна і соціальна географія
ОК 24	Практикум усного та писемного мовлення
ОК 27	Теоретичний курс англійської мови
ОК 29	Історія зарубіжної літератури
ВК	Блок вибіркових дисциплін
ОК 33	<i>Виробнича практика:</i> педагогічна у закладах освіти
8 семестр	
ОК 23	Регіональна економічна і соціальна географія
ОК 24	Практикум усного та писемного мовлення
ОК 27	Теоретичний курс англійської мови
ВК	Блок вибіркових дисциплін
ОК 32	Курсова робота з методики навчання географії / методики навчання англійської мови / методики навчання зарубіжної літератури
ОК 33	<i>Виробнича практика:</i> педагогічна у закладах освіти
А-01	Оглядові лекції до атестації
А-02	Кваліфікаційний екзамен з географічних дисциплін та методики навчання географії
А-03	Кваліфікаційний екзамен з практикуму усного та писемного мовлення, історії зарубіжної літератури, методики навчання англійської мови, методики навчання зарубіжної літератури, педагогіки, психології

Взаємозв'язки компонент ОПП “Середня освіта (Географія та Мова і література (англійська))”

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми Середня освіта (Географія та Мова і література (англійська)) проводиться у формі кваліфікаційного екзамену з географічних дисциплін та методики навчання географії, кваліфікаційного екзамену з практикуму усного та писемного мовлення, історії зарубіжної літератури, методики навчання англійської мови, методики навчання зарубіжної літератури, педагогіки, психології та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Вчитель географії, англійської мови та зарубіжної літератури. Викладач закладу фахової передвищої освіти.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Атестація здобувачів першого рівня вищої освіти здійснюється згідно «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти у Центральнoукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка», що оприлюднено на сайті університету за адресою: https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%90%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%A6%D0%94%D0%A3_02.20203.PDF

Інформаційною базою для створення засобів діагностики підсумкового контролю мають бути очікувані результати навчання за компонентами освітньої програми. Випускна атестація здійснюється шляхом оцінювання ступеню сформованості компетентностей.

2. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) обов'язковими компонентами (ОК) освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ОК 26	ОК 27	ОК 28	ОК 29	ОК 30	ОК 31	ОК 32	ОК 33	ОК 34	ОК 35	ОК 36	A 02	A 03		
ПРН1													+		+	+	+	+	+	+	+	+	+								+					+				
ПРН2													+		+	+	+	+	+	+	+	+	+													+	+	+		
ПРН3													+		+	+	+				+	+														+	+	+		
ПРН4									+	+	+	+																	+		+	+	+	+	+			+	+	
ПРН5						+		+			+																								+	+			+	
ПРН6	+																		+	+																	+	+		
ПРН7	+			+																						+	+	+	+	+								+	+	
ПРН8		+	+	+			+																															+		
ПРН9					+							+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+														+		
ПРН10													+		+	+	+				+	+																+		
ПРН11			+										+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+												+	+	+		
ПРН12																			+	+																	+	+		
ПРН13					+									+	+	+	+		+	+	+	+	+															+		
ПРН14										+		+			+	+	+	+	+	+									+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	
ПРН15					+				+	+		+																		+		+	+		+	+			+	+
ПРН16									+	+		+																	+		+	+		+	+				+	+
ПРН17									+	+	+																										+	+		+
ПРН18	+			+																						+	+	+	+	+										
ПРН19					+	+				+	+	+																		+		+	+	+	+	+			+	+
ПРН20																														+	+	+	+							+
ПРН21				+																						+	+	+	+	+	+									+
ПРН22				+																						+	+	+	+											+
ПРН23									+	+		+																	+		+					+	+	+	+	+
ПРН24		+	+				+		+	+																				+		+				+	+	+	+	+
ПРН25									+	+		+																		+		+	+						+	+

6. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка», що оприлюднене на сайті університету за адресою: https://www.cuspu.edu.ua/images/files-2023/%D0%92%D0%97%D0%AF%D0%9E/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96_2022_%D0%B7%D1%96_%D0%B7%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D0%B8.pdf

Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (СВЗЯВО) у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті Університету, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науковопедагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками Університету та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективною системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- 9) вивчення методик укладення міжнародних і вітчизняних рейтингів закладів вищої освіти та розроблення необхідного методичного інструментарію для участі Університету в цих рейтингах та інших процедур і заходів, спрямованих на внутрішнє забезпечення якості вищої освіти в університеті.

Положення про СВЗЯВО визначає зміст, методи, форми, засоби та технології роботи всіх посадових осіб, науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів освіти, працівників структурних підрозділів щодо забезпечення якості освітнього процесу, сприяючи формуванню та розвитку професійних компетентностей учасників освітнього процесу Університету;

політику, завдання Університету щодо забезпечення якості освітньої діяльності; напрями покращення якості надання освітніх послуг.

7. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма

Офіційні документи:

1. Закон «Про вищу освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон «Про освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Концепція розвитку педагогічної освіти, затверджена Наказом МОНУ № 776 від 16 липня 2018 р.
4. Лист МОНУ від 05.06.2018 № 1/9-377 «Щодо надання роз'яснень стосовно освітніх програм».
5. Лист МОНУ від 28.04.2017 № 1/9-239 «Зразок освітньо-професійної програми для першого та другого рівнів вищої освіти».
6. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Наказ МОНУ від 01.06.2016 № 600 (у редакції наказу МОНУ від 30.04.2020 № 584).
7. Національна рамка кваліфікацій. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
8. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. Київ: Видавництво «Соцінформ», 2010.
9. Перелік галузей знань і спеціальностей. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>
10. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>
11. Професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)". file:///C:/Users/Profy/Downloads/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7_2736.pdf

Корисні посилання:

1. ESG. http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-andguidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
2. ISCED (МСКО) 2011. <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>
3. ISCED-F (МСКО-Г) 2013. <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>
4. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів. <http://www.unideusto.org/tuningeu/>
5. Національний освітній глосарій: вища освіта. http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_glossariy_Visha_osvita_2014_tempusoffice.pdf
6. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – <file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>
7. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд. http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf
8. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації. http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf

Додаткові джерела:

1. Європейська кредитна трансферно-накопичувана система 2015 р. Довідник користувача (переклад українською мовою). <http://erasmusplus.org.ua/erasmus/ka3-pidtrymka-reform/natsionalna-komandaekspertiv-here/materiali-here.html>

2. The UK Quality Code for Higher Education, Subject Benchmark Statements.
<https://www.qaa.ac.uk/assuring-standards-and-quality/the-quality-code/subjectbenchmark-statements>
3. EQF-LLL – European Qualifications Framework for Lifelong Learning.
https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/brochexp_en.pdf
4. QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area.
<https://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=67>

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК
на освітньо-професійну програму
Середня освіта (Географія, Англійська мова та зарубіжна література)
спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)
додаткової спеціальності 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна
література (англійська мова)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Підготовка висококваліфікованих фахівців в галузі освіти — найважливіша запорука успішності реформування нової української школи. Заклади загальної середньої освіти в Україні потребують вчителів, здатних вирішувати професійні завдання на засадах компетентісного, особистісно-зорієнтованого та діяльнісного підходів до освітнього процесу, постійно професійно самовдосконалюватися, оволодівати інноваційними технологіями навчання, застосовувати творчий підхід та бути ініціаторами змін в освіті. Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка має все необхідне для підготовки вчителів нової генерації: досвід, кадрове та матеріально-технічне забезпечення, а також пропонує здобувачам різноманітний перелік освітньо-професійних програм в галузі освіти.

Унікальність поданої на рецензування освітньо-професійної програми “Середня освіта (Географія, Англійська мова та зарубіжна література)” полягає в її міждисциплінарному характері. Здобувачі освіти, які навчатимуться за даною ОПП, матимуть змогу отримати кваліфікацію вчителя географії, англійської мови та зарубіжної літератури, викладача закладу фахової передвищої освіти. Це значно розширює можливості для їх професійної самореалізації та дозволяє повною мірою бути залученими в освітню діяльність.

Освітньо-професійна програма розроблена з врахуванням положень Концепції Нової української школи, Державного стандарту базової середньої освіти (2020 р.) та Професійного стандарту за професією “Вчитель закладу загальної середньої освіти” та має на меті підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, здатних розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності вчителя географії, англійської мови та зарубіжної літератури, що передбачає застосування певних теорій та методів географічної, філологічної, педагогічної та інших наук, впровадження інновацій в професійну діяльність.

Зміст програми включає дисципліни загальної та професійної підготовки. Сильною стороною циклу загальної підготовки є його спрямованість на формування громадянської компетентності, яка включає здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина, усвідомлення цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права тощо. Цикл професійної підготовки включає три складові: психолого-педагогічні дисципліни, дисципліни з основної та додаткової предметних спеціальностей. При розробці ОП дотримано паритету у розподілі обсягів кредитів на основну та додаткову спеціальність (у співвідношенні 50/50). 3

метою формування дослідницьких умінь, оволодіння студентами методикою географічних, мовознавчих, літературознавчих, педагогічних досліджень заплановано курсові роботи з фаху та методик навчання фахових дисциплін. Але найбільшою перевагою даної ОП є її практична спрямованість. Практична підготовка загальним обсягом 30 кредитів включає навчальні практики (пропедевтичну практику з педагогіки, психології, фаху та дві комплексні географічні польові практики) та виробничу педагогічну практику у закладах освіти, яка передбачена у двох семестрах в обсязі 18 кредитів. Атестація здобувачів проводиться у формі державного кваліфікаційного екзамену.

Освітня програма спрямована на формування загальних та професійних компетентностей, що забезпечують вільний доступ до працевлаштування та здобуття наступного рівня вищої освіти. Загальні та фахові компетентності, прописані в освітній програмі відповідають її меті і завданням, узгоджуються з Професійним стандартом за професією “Вчитель закладу загальної середньої освіти” та дають змогу сформувати у здобувачів задекларовану інтегральну компетентність: здатність розв’язувати професійні проблеми та спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх, географічних та філологічних наук і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) середній школі; застосовувати інноваційні технології в роботі, критично творчо мислити. Програмні результати навчання чітко відповідають зазначеним в ОП компетентностям.

Загалом є підстави вважати, що освітньо-професійна програма “Середня освіта (Географія, Англійська мова та зарубіжна література) є актуальною, затребуваною на ринку праці та дозволяє готувати висококваліфікованих фахівців зі спеціальностей 014.07 Середня освіта (Географія) та 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська мова)).

Директор
комунального закладу «Ліцей «Науковий»
Міської ради міста Кропивницького»,
доктор педагогічних наук

Н. Ю. Чередніченко

